

Statens vegvesen; Håndbok 278, Universell utforming av veger og gater
Vedlegg 2:

Gjennomføring av temaanalyse

En temaanalyse er en analyse av et avgrenset område, en strekning eller en reisekjede med hensyn på universell utforming for å få fram:

- Status og mangler.
- Mulige utbedringstiltak.
- Samlede statusanalyser og prioriterte forslag til tiltak.

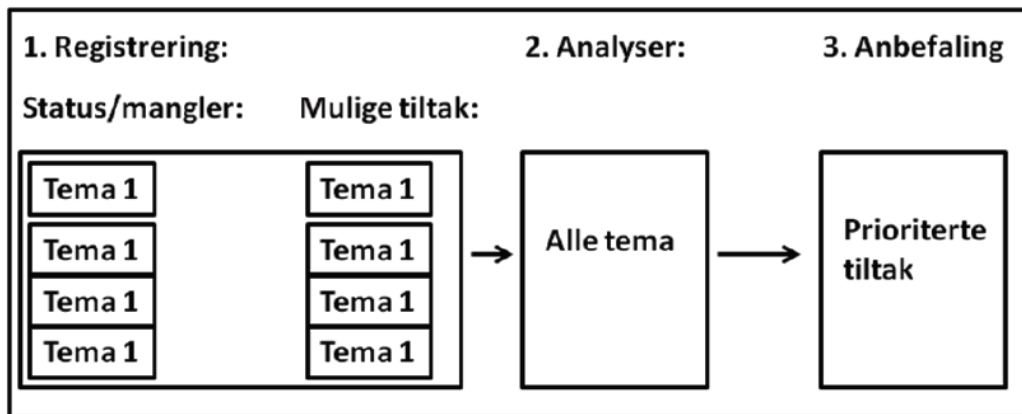
Materialet en får fram gjennom en slik analyse kan brukes som grunnlag for flere plantyper:

1. En temaplan eller handlingsplan for universell utforming.
2. En samlet handlingsplan for en strekning/et område hvor universell utforming er ett av flere tema.
3. En overordnet plan for nye veganlegg hvor temaanalysen for universell utforming er en av flere tilsvarende analyser som gjennomføres som grunnlag for en samlet plan og vurdering av konsekvenser.

De to førstnevnte planene er som regel knyttet til utbedring av eksisterende anlegg og vil være vedlikeholdsprosjekter. Den sistnevnte plantypen omfatter planer for nye veganlegg, som nye strekninger og omkjøringsveger, hvor det foregår en omfattende planprosess etter plan- og bygningsloven og hvor både nye traseer og ny bruk av eksisterende trase som regel inngår.

En handlingsplan for universell utforming er den enkleste varianten. Da registreres status og mangler på en strekning eller et område, Det vurderes samtidig status og mulige tiltak analyseres slik at en ender opp med en liste med prioriterte tiltak på strekningen.

En samlet handlingsplan for flere tema er mer krevende å utvikle, men det er samtidig rasjonelt å ta med alle tema som trenger utbedring, når en først skal gå gjennom en strekning eller et område. Det er ofte mangler både når det gjelder universell utforming, trafikksikkerhet, utforming av gang- og sykkelveger (det utføres egne sykkelveginspeksjoner) og infrastruktur for kollektivtrafikk. Det er mest rasjonelt å registrere flere temaer samtidig når en først registrerer, og det er hensiktsmessig å utforme tiltakene slik at de dekker flere behov og også å gjennomføre tiltakene samlet. I praksis må en registrere mangler og tiltak med hensyn på hvert enkelt tema og foreta en samlet analyse av materialet. Dette er illustrert i figur 5.

Figur 5 Illustrasjon for temaregistrering og analyser

Trinn 1: Inndeling av planområdet

Planområdet deles først inn i ruter. På en kollektivstrekning vil det være en rute til hver holdeplass hvis en også skal ta med vegen til holdeplass, noe som er naturlig når en skal se hele reisen. I et byområde beskriver en de mest vanlige og relevante gangrutene. Det vil i hovedsak være fra kollektivholdeplasser og parkeringsplasser til viktige reisemål som offentlige kontorer, kulturtilbud og butikker. Når det gjelder butikker må en slå sammen målene til grupper (butikkene ved Torget, i Storgata osv.). Deretter deles ruten inn i ledd med tanke på anvendelse av sjekklister som er vedlegg til del 2 av veilederen. En knytter sammen sjekklister for gangveg, fortau, gangfelt, og holdeplass. En del av sjekklister vil inngå i flere ruter.

Trinn 2: Registrering av status, mangler og mulige tiltak

Sjekklister fylles ut for å beskrive tilgjengelighet til de enkelte deler av rutene. Det er hensiktsmessig samtidig å foreslå tiltak der status ikke er i henhold til kravene. Til slutt i hver sjekklister skal det angis en samlet tilgjengelighet for de tre hovedgruppene av funksjonshemmede. Det er viktig for sammenstillingen og analysen av registreringene at dette fylles ut.

Dersom planen skal omfatte andre tema, registreres disse på tilsvarende måte (trafiksikkerhet, holdeplasser med kvalitet og utstyr osv.)

Trinn 3: Analyse av utførte registreringene

Her settes sjekklister sammen til ruter. Ved hjelp av den samlede vurdering for hvert ledd kan en analysere om de enkelte ruter er brukbare for henholdsvis bevegelsehemmede, synshemmede og miljøhemmede. En vil da også få fram hva som mangler, og hva som kreves av tiltak for å få gjennomgående tilgjengelighet for de tre gruppene. Hvor dypt en vil gå i å analysere avgjøres av omfang og problemstillinger. En vil som regel finne noen få svake ledd som bestemmer samlet tilgjengelighet, og disse er det naturlig å gå nærmere inn på.

Trinn 4: Vurdering av mulige tiltakspakker

Når en ser på hvor stor bruk det er av de enkelte ruter, hvilke tiltak som kan dekke flere ruter, hvilke kostnader tiltakene medfører og hvilke andre problemer de aktuelle tiltak kan løse, kan en sette sammen en eller flere mulige tiltakspakker for det aktuelle planområdet. Det kan også være aktuelt å dele inn i etapper. Mange tiltak er erfaringsmessig enkle å gjennomføre, mens andre kan være både kostbare og tidkrevende på grunn av behov for reguleringsplan og andre tiltak.

1. Situasjonsvurdering
2. Problem, visjoner, mål
3. Planprogram
4. Registrering, analyse
5. Idéer og alternativer
6. Planutkast
7. Sluttbehandling

Figur 6 Faser i overordnet planlegging fram til planutkast
(fra Håndbok 054 Oversiktsplanlegging)